

Als je bekenden niet herkent

Zeker 2 procent van de bevolking heeft een aangeboren variant van gezichtsblindheid.

De stoornis heeft sociale gevolgen.

door **Arnoud Kluiters**
illustratie **Censuur**

'Nietsvermoedend passeer ik vaak vrienden en collega's zonder ze te groeten. Kijk verder in een restaurant niet vreemd op als ik na een bezoek aan het toilet bij de verkeerde persoon aan tafel ga zitten. Bij iemand die min of meer dezelfde kleren draagt en een soortgelijke haardracht heeft. Hóe vaak ik om die reden ben uitgemaakt voor af-

wezig, dromerig, zelfs arrogant." Cynthia Groen (52) lijdt aan gezichtsblindheid, ontdekte ze pas enkele jaren geleden na uitgebreid onderzoek aan de Universiteit van Tilburg. Lange tijd veronderstelden wetenschappers dat de aandoening een gevolg was van een hersenbeschadiging, ontstaan na een tumor of ongeval. En gezichtsblindheid zonder hersenbeschadiging? Tot tien jaar terug was het aantal gevallen ervan min of meer op de vingers van twee handen te tellen.

Toch blijkt er wel degelijk een aangeboren variant te bestaan, al openbaarde deze zich pas met de opkomst van internet. Wereldwijd ontdekten opeens veel meer mensen in welke situatie ze zich werkelijk bevonden. Maar nooit eerder waren ze zich hiervan bewust. Dit bewustzijn groeide door erover te googelen of erover te mailen en chatten met lotgenoten.

Bekend is nu dat naar schatting 2 procent van de bevolking gezichtsblind is. Zowel een Brits/Amerikaans onderzoek onder 1.600 deelnemers als een Duitse studie onder 500 scholieren toonde dat halverwege het vorige decennium aan. Bovendien liet een Zwitserse studie zien dat de aandoening in hoge mate erfelijk is. „Er ging een wereld voor me open toen ik er destijds over begon te lezen. Ik weet nu dat mijn gezichtsblindheid de reden was dat ik minder vrienden maakte dan andere mensen,” aldus Groen.

Beatrice de Gelder is hoogleraar Neurowetenschap aan de universiteiten van Tilburg en Maastricht. „Iedereen maakt weleens mee dat je een bekend persoon uit je directe omgeving niet aan een naam kunt koppelen. Bij mensen met *prosopagnosia* gaat dit een stap verder: als ieder ander zien zij wél de neus, mond, oren en ogen. Maar ze zijn niet in staat er een identiteit aan te geven. Sommigen herkennen zelfs zichzelf niet in de spiegel.” Vreemd genoeg is bij de meesten van hen alleen het herkennen van gezichten verstoord. Al het andere dat ze in hun omgeving zien, zoals honden, fietsen, gebouwen en andere voorwerpen, kunnen ze wel een plek geven.

Om gezichtsblindheid te kunnen verklaren, vindt wereldwijd hersenonderzoek plaats. Waar in het brein gaat het mis? De Gelder: „Om dit te achterhalen, onderzoeken we mensen met bijvoorbeeld een PET- of een speciaal soort MRI-scan. Dit zijn technieken waarmee we de werking van de hersenen in

beeld brengen. Aanvankelijk heerste de gedachte dat het probleem te herleiden was tot een defect in de rechterhersenhelft. Maar een andere studie wees erop dat ook de linkerhelft een rol zou spelen.”

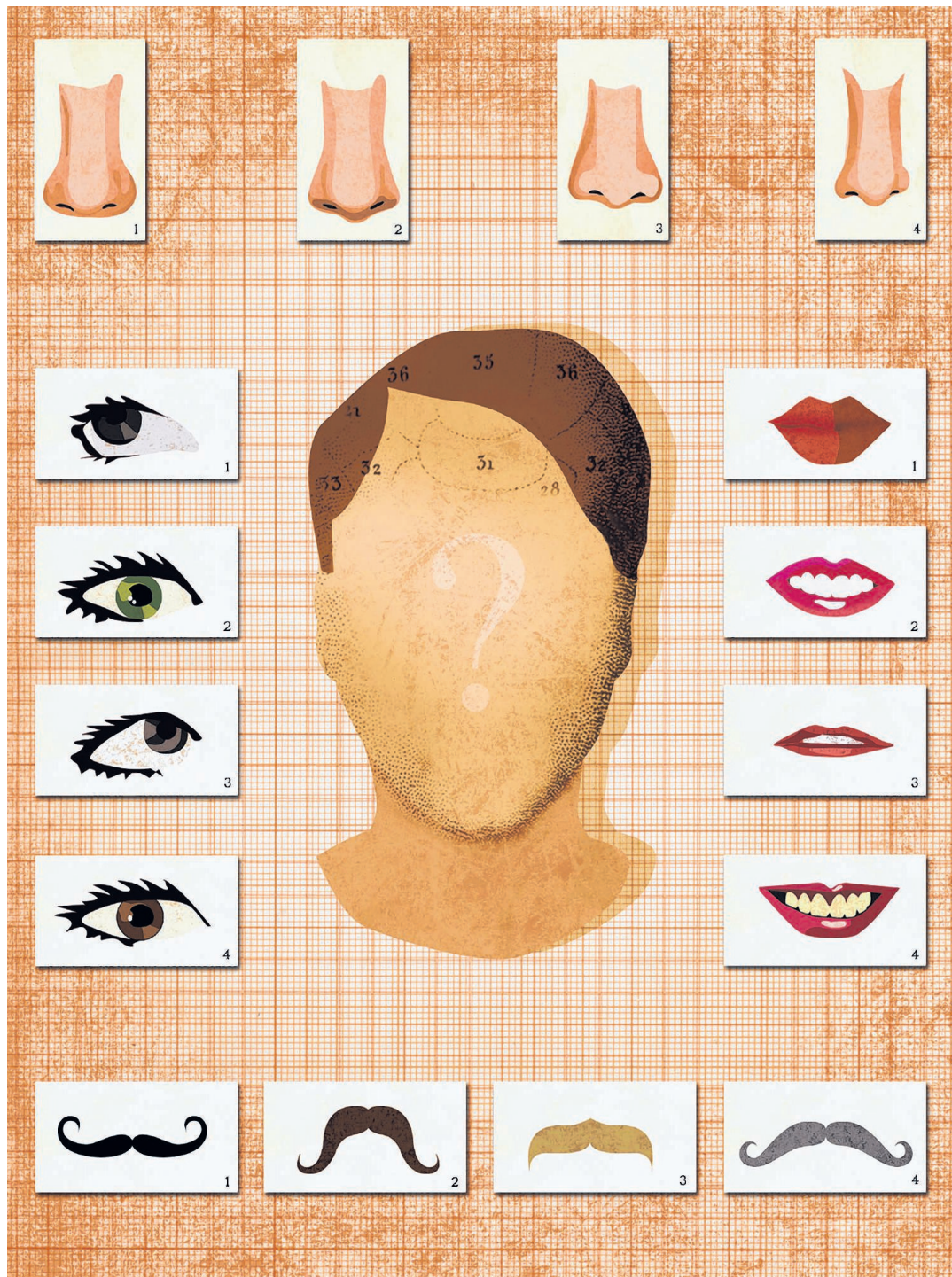
Het onderzoek staat in feite nog in de kinderschoenen, wil de hoogleraar ermee zeggen. Het is te vroeg om te zeggen welke gebieden in de hersenen zijn aan te wijzen als oorzaak van *prosopagnosia*. „Net als bij autisme of dyslexie hebben we te maken met een ontwikkelingsstoornis. Je moet het onderzoek ernaar zien als het in elkaar zetten van een grote puzzel. Weliswaar hebben we tot nu toe verschillende passende stukjes gevonden, maar er ontbreken er ook nog vele.”

In die categorie plaatst De Gelder daarom ook het recente Duitse onderzoek, dat bewijst dat het herkennen van stemmen is gekoppeld aan gezichtsherkenning. De studie van het Max Planck Instituut voor psychologisch onderzoek in München toont aan dat mensen met gezichtsblindheid nog altijd iemand moeilijk kunnen identificeren, zelfs nadat deze is begonnen met praten. „Interessant. Maar het laatste puzzelstukje is er nog niet mee gelegd.”

 reageren? gezondheid@wegener.nl

'Eerlijkheid geeft begrip'

- Zolang de diagnose **gezichtsblindheid** niet kan worden gesteld, is een behandelplan ook niet mogelijk, zegt Lisanne Huis in 't Veld, die met hoogleraar Beatrice de Gelder op de Universiteit van Tilburg **onderzoek** naar gezichtsblindheid doet.
- „De belangrijkste tip die ik kan geven: eerlijkheid. Ik adviseer mensen **uitleg** te geven. Dat kan tijdens een vergadering, op de sportclub, bij een verjaardag met vrienden en bekenden. Leg één keer aan de aanwezigen uit wat gezichtsblindheid is. Dit geeft vaak opluchting en zorgt ook voor begrip.”
- Denkt u dat u gezichtsblind bent of heeft u er vragen over? De Universiteit van Tilburg werkt aan een **test** om nauwkeurig te bepalen of iemand deze ontwikkelingsstoornis heeft.
- Ook wordt onderzocht welke **factoren** van belang zijn.
- Aanmelden kan via: www.tilburguniversity.edu/gezichtsblindheid

Borstvoeding geven houdt je (langdurig) slank

Het geven van borstvoeding houdt vrouwen niet alleen slank in de tijd dat ze het kind zogen, maar is ook op lange termijn gunstig voor het gewicht. Brits onderzoek onder 750.000 vrouwen toont aan dat vrouwen die borstvoeding gaven op middelbare leeftijd een lager BMI hebben dan zij die evenveel kinderen baarden, maar geen borstvoeding gaven.

<http://bit.ly/OuvCp0>

Sputten of slikken maakt geen verschil bij jeugdreuma

Het maakt voor kinderen met jeugdreuma niet uit of zij het veel gebruikte medicijn methotrexaat in pilvorm slikken of als injectie toegediend krijgen. De werkzaamheid van de stof is in beide gevallen hetzelfde, concluderen Duitse onderzoekers in een vergelijkende studie onder ruim vierhonderd patiënten. Wel is de injectie veel duurder dan de pilvorm.

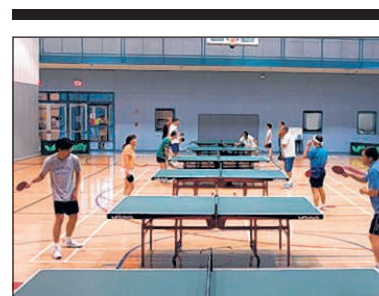
<http://bit.ly/Mip8OS>

Baby minder ziek met een hond in huis

Baby's die opgroeien in een huis waar een hond aanwezig is, hebben in hun eerste levensjaar minder vaak last van oorontsteking of verkoudheid dan baby's die niet met hond opgroeien, blijkt uit Finse gegevens. Mogelijk stimuleert het contact met bacteriën en andere 'viezigheid' van de hond de rijping van het afweersysteem van de baby op een gunstige manier.

<http://bit.ly/MdohIT>

Het hoofd draaien helpt tegen duizeligheid

Mensen die voortdurend last van duizeligheid hebben, zijn gebaat bij uitvoeren van relatief simpele oefeningen (draaien met hoofd, ogen heen en weer bewegen), blijkt uit Brits onderzoek. Na een jaar had ongeveer de helft van de mensen veel minder last van duizeligheid. De behandeling kan thuis worden uitgevoerd en is daardoor goedkoop.

<http://bit.ly/QbrvAU>

Vijftien minuten zonder ademhaling overleven

Zuurstof verpakt in minuscule vetbolletjes: daarmee is het mogelijk om vijftien minuten te overleven zonder adem te halen. Dat schrijven Amerikaanse onderzoekers na succesvolle experimenten met konijnen. Een infuus in een bloedvat met dergelijke vetbolletjes zou mensen het leven kunnen redden als zij geen adem kunnen halen.

<http://bit.ly/LRKKvZ>